

OBRRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„Obrtni Vestnik“
izhaja
mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu
ter stane letoletno Din 24.—
polletno Din 12.—
posamezna številka Din 1.—

Oficijelno glasilo „Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani“
in „Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru“ ter
slovenskih obrtnih društev v Sloveniji.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.
Ponatiski dovoljeni le z navedbo vira.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Dunajska cesta št. 20.

Cene inseratom:

	Din	p
Pri 1 × objavi $\frac{1}{4}$ str.	600	—
„ „ „ $\frac{1}{2}$ „	300	—
„ „ „ $\frac{1}{4}$ „	150	—
„ „ „ $\frac{1}{8}$ „	75	—
„ „ „ $\frac{1}{16}$ „	37	50

VIII. letnik.

V Ljubljani, dne 15. januarja 1925.

Štev. 2.

Podpirajte svoje glasilo!

Za poglobitev obrtniške organizacije kot neobhodno potrebne podlage za vsako uspešno delo za pospeševanje stanovskih interesov in ki je tudi predpogoj, ki nam edini more zasigurati uspehe v boju za pravice našega stanu, moramo naš program, to je smeri, katere moramo zasledovati pri tem delu, natančno poznati. Kakor mora poznati mojster delovni načrt, po katerem se mora vršiti in razvijati delo v njegovem obratu, kakor mora pri vsakem delu že vnaprej poznati smer, kako se mora delo vršiti, da se doseže zaželjeni uspeh in da ne bo ves trud brez haska, tako mora tudi vsak zavedni in smotreno misleči obrtnik natančno poznati delovni načrt, po katerem se mora razvijati ono veliko delo za pospeševanje interesov celokupnega stanu, delo, ki ga je sprejel sleherni obrtnik že z vstopom v veliko delavnico skupne organizacije. Tu bi moral sodelovati sleherni obrtnik, ki mu je na srcu dobrobit njegovega stanu in ki se ne zadovoljuje samo z momentanimi uspehi v svoji delavnici, ampak ki gleda tudi v daljšo bodočnost. Obrtnik, kateremu pomaga danes slučajno ugodna konjunktura, mora računati tudi s tem, da se more položaj tudi spremeniti, konjunktura končati in da bo tedaj stal tudi on skrižanih rok, zaman povprašujoč po delu, kakor stoji danes že natisoče in tisoče tovarišev brez dela, brez vsake podpore. Zanašati se tu na pomoč s strani države, kjer ne najdejo nikakega razumevanja niti zahteve po najnujnejši podpori za naše šolstvo, bi bilo absurdno. Kdor pričakuje pomoči od države, ta ne pozna še razmer, v katerih danes živimo.

Niti država, niti kdo drugi bo danes pomagal obrtniku, ako si ne bo znal sam pomagati. Sam si pomagaj, sam se loti dela za pospeševanje svojih stanovskih interesov, sam se spusti v boj za obrambo stanovskih pravic. Ker more pa samo organizirano delo prinesiti uspehe, ker bo ta boj uspešen samo, ako bomo vsi hkratu nastopali, je neobhodno potrebno, da naše glasove združimo v en sam močan glas, da imamo svoje glasilo, ki bo govorilo v imenu vseh.

«Obrtni Vestnik», ustanovljen iz potrebe po samopomoči, v času najbolj kritičnih gospodarskih razmer, je zvesto izpolnjeval vse naloge, ki so mu bile naložene ob njega ustanovitvi. Težko je bilo njegovo delo vsled nerazumevanja obrtniških interesov od strani najmerodajnejših krogov, kakor tudi vsled mlačnosti in brezbriznosti obrtništva samega. Delo,

ki ga vrši naš «Obrtni Vestnik», sloni na ramenih prav neznanne skupine požrtvovalnih tovarišev, ki v svoji težnji za povzdigo celokupnega našega stanu ne štedijo niti s časom, niti s trudom. Pri svojem stanovskem glasilu bi pa morali sodelovati vsi: eni s tem, da bi «Obrtni Vestnik» podpirali moralno, ga priporočali in širili, drugi, da bi pri listu sodelovali z dopisovanjem itd.

Stanovsko glasilo je za vsako smotreno, organizirano delo neobhodno potrebno. V njem najdeš navodila in smeri, kako ti je delovati, da bo imelo tvoje delo uspehe za celokupnost.

Vsaka akcija, in naj si bo še tako dobro zamišljena, bo brez uspeha, ako ne bo imela zaslonbe v široki masi. Marsikatera dobra misel je ostala neizvedena samo zbog tega, ker ni prišla v širšo maso stanovskih pripadnikov.

«Obrtni Vestnik» ima odprta predala za vsakega, kdor hoče posvetiti nekaj svojega časa interesom celokupnega obrtništva. Vsak prispevek bo dobrodošel. Delo ni težko, treba je le dobre volje. Kdor ne more sodelovati s peresom, naj list razširja, naj ga priporoča, kajti tudi s tem bo doprinesel svoj delež za skupni blagor celokupnega obrtništva. Zato bi bila osobito dolžnost vseh združnih načelnikov, da list razširjajo, da ga priporočajo vsem onim združnim članom, ki niso doslej čutili potrebe, da bi si naročili in čitali svoje stanovsko glasilo, da skrbijo za to, da se sklepi združnih sej, važnejše izpremembe v zadruhi priobčijo v listu itd.

«Obrtni Vestnik» podpira vsak, kdor ga naroči, kdor ga razširja in kdor mu dopisuje; kdor pa podpira list, ta podpira interese celokupnega obrtništva in ta podpira obenem tudi svoje lastne interese.

Dr. Pretnar:

Nedopustna konkurenca pekovskih obrtnikov.

Poklicnim pekovskim obrtnikom, posebno po želji, povzročajo hudo konkurenco razne kruharice, ki pečejo in prodajajo naokoli razne vrste kruha brez vsakega obrtnega lista. Dogaja se nadalje celo, da okrajna glavarstva še danes izdajajo popolnoma nedopustno obrtne liste za prost (!) obrt peke tako zvanega «domačega» kruha, dasi je peka vseh vrst kruha rokodelski obrt, ki je vezan na dokaz uspo-

sobljenosti. Edino izjemo dela peka črnega kruha po mlinarjih v krajih, kjer je to že star običaj.

V naslednjem hočem izpregovoriti nekaj besedi o konkretnem primeru neke pritožbe mariborske Zadruga pekov proti Mariji M.-evi iz Maribora, ki se peča brez obrtnega lista s peko tržaških big. Dasi navedena ne peče tega kruha le na malo kot postranski posel poleg svojega gospodinjstva, temveč po navedbah zadruga prodaja kar po več drugih osebah in celo zalaga razne gostilne, trgovine in branjarije, je pristojna obrtna oblast vendarle zavzela stališče, da ji obrtnega lista ni treba, ker gre za peko po čl. V., lit. e, razglasilnega patenta k obrtnemu zakonu, ki je izvzeta od določil obrtnega reda.

Ta primer, s katerim se je pečala tudi Trgovska in obrtniška zbornica v zadnji seji svojega obrtnega odseka, kaže, da gredo nekatere obrtne oblasti pri razlaganju citiranega člena predač. Da se Zadruga pekov v Mariboru taki razlagi odločno upira, smatram za popolnoma pravilno in umestno, to pa iz razlogov, ki jih navajam v sledečem:

Obrtna praksa je doslej pretežno zavzemala stališče, da je podrediti peko in prodajo kolačev, mlečnega kruha itd. po ženskah poleg njihovih gospodinjstvih poslov določbam člena V., lit. e, razgl. pat. k obrt. redu tako, da jim za to ni bilo treba nikakega obrtnega lista. To pravno naziranje je ustvarila v glavnem potreba preskrbe konsumentov s kruhom, ker je primanjkovalo v prošlosti poklicnih pekov, nadalje pa tudi stara tradicija, da so ženske, posebno iz kmetskih slojev, peklo nekatere specialne vrste kruha (preste, bige, kolače in podobno), deloma iz doma pridelane, deloma iz kupljene moke, ter ga v mestih nosile na trg ob jutranjih urah ali prodajale po semnjih in proščenjih ali pa razpečavale po vaseh od hiše do hiše. Vse to so vršile pretežno le *postransko poleg domačega gospodinjstva in le v malem obsegu*, tako da o pekovskem poklicu ni moglo biti govora.

Danes, ko je pekovski obrt po vseh mestih, trgih in celo večjih vaseh dokaj številno zastopan, tako da je konsument docela preskrbljen z vsemi vrstami krušnega peciva, pa za nepoklicno peko in prodajo nekaterih specialnih vrst kruha ni nikake potrebe več. Tudi trpi pekovski obrt, ki je podvržen davkom, hudo konkurenco od strani raznih žensk, ki se pečajo s peko in prodajo ne samo krušnih specialitet, kakor prest, kolačev, big in podobnega, temveč belega in črnega kruha sploh. Posledica tega je, da se pekovski rokodelski obrt ne more uspešno razvijati in da posebno po deželi pekovski obrtniki vprav zaradi te konkurence komaj životarijo.

Nadalje je pripomniti, da se način pečenja in prodaje krušnih specialitet po ženskah kot «postransko», obrtnemu redu nepodvrženo opravilo ne krije več z obsegom, kakor ga označuje člen V., lit. e, razglas. patenta k obrtnemu redu. Mnoge kruharice izvršujejo peko kruha *kot pravcat samostojen pekovski obrt*. Pečejo v *velikih množinah*, kakor kak pekovski obrtnik, in ne prodajajo le same ali po svojih družinskih članih, in tudi ne samo na malo, kakor je bila navada prejšnje čase, temveč poleg prodaje po trgih, semnjih, proščenjih in hišah *zalagajo razne gostilne, branjarije in trgovine z živili*. Tak primer nudi po navedbah Zadruga pekov v Mariboru ravno primer M. M.-eve.

Iz navedenega je torej razvidno, da za toleriranje tako zvanih kruharic danes ni nikake potrebe, temveč je ravno nasprotno *potrebno, da se v interesu razvoja*

in zaščite z javnimi podatki težko obremenjenega pekovskega obrta postopa rigorozno. V koliko se že mora dopuščati peka in prodaja kolačev, prest, big in podobnega po kruharicah, naj se to stori z uporabo člena V., lit. e, razgl. patenta k obrtnemu redu le v onih primerih, *ko gre dejansko res samo za postranski pridobitni posel poleg gospodinjskega in ko se peku vrši le v zelo malem obsegu, prodaja pa le neposredno konsumentu*. V vseh drugih primerih pa je peko in prodajo kruha brez obrtnega lista prepovedati.

Določilo člena V., lit. e, razgl. patenta k obrtnemu redu tvori izjeme. Vsaka izjema pa se ima razlagati v najožjem zmislu in uporabljati le tam, kjer so za tako izjemo dani brez vsakega dvoma vsi pogoji. Nikakor ne gre, da bi se razlagala izjemna določila v širšem zmislu (ekstenzivno) in uporabljala tudi na primere, kjer dejansko ni več pogojev, še manj pa potrebe za to.

Ker je to načelno vprašanje sedaj v stadiju odločitve po ministrstvu za trgovino in industrijo, oddelku v Ljubljani, je upati, da se zadeva kmalu in v zmislu zahteve poklicnih pekov ugodno reši, to tem bolj, ker se je za pekovske obrtnike energično zavzela tudi Trgovska in obrtniška zbornica.

Za zaščito čevljarskega obrta.

V krizi, katero preživljajo danes več ali manj vse stroke naše produkcije, sta prav občutno prizadeta domača čevljarska obrt in industrija. Poleg drugih, vsem strokam skupnih težav hira ta stroka že izza prevrata na posledicah težke konkurence, katero ji povzročajo inozemski, predvsem avstrijski fabrikati. Brez vsake zaščite je naš čevljarski obrt izročen na milost in nemilost tujih fabrikantov, ki so s svojimi izdelki preplavili vse naše kraje. Cenejše sirovine, mnogo nižje delavske mezde in predvsem obzirnejše postopanje davčnih oblasti omogoča avstrijski industriji proizvajati po cenah, s katerimi mi ne moremo konkurirati. V težkem, jedva znosljivem položaju domače čevljarske obrtnosti pa ni predvideti zboljšanja, nasprotno stojimo pred dogodki, ki morejo prinesiti popolno propast te stroke.

Pri pogajanjih za sklenitev trgovske pogodbe z Avstrijo, ki so se začetkom decembra prekinili in ki se imajo še koncem tega meseca nadaljevati, je tvorilo vprašanje zaščite naše čevljarske produkcije, kakor je bilo to posneti iz časopisja, predmet živahnih diskusij. Avstrijecem je brez dvoma zelo ležeče na tem, da si ravno za te predmete, ki so pri nas že tako dobro vpeljani, tudi za bodoče zasigurajo naše tržišče, in jasno je, da bodo uporabili vso svojo energijo za to, da izvojujejo temu blagu čim ugodnejšo pot na naša tržišča. Zato bo treba veliko pozornosti s strani naših delegatov, kajti popuščanje v vprašanju carinske zaščite te stroke, bi pomenilo pogin ne le nekaterih naših industrijskih podjetij, ampak tudi pogin našemu čevljarskemu obrtu sploh, ki bi se ob močnejši inozemski konkurenci ne mogel razvijati, ampak bi postopno propadal. Ali se zavedajo merodajni faktorji velikih posledic, ki bi jih imelo to za vse naše gospodarstvo?

Čevljarska zadruga v Mariboru, katere člani trpijo najbolj občutno vsled avstrijske konkurence, je na svojem občnem zboru dne 11. januarja razpravljala o tem vprašanju. Gospod Rudolf Monjac je v izčrpnem govoru pojasnil navzočim položaj in na koncu svojih

stvarnih izvajanj je stavil resolucijo, ki je bila so-glasno z odobrenjem sprejeta in se glasi:

«Gospodu dr. Šurminu, ministru trgovine in indu-strije, Beograd. Gospod minister! Letošnji občni zbor čevljarke zadruga v Mariboru, ki se je vršil dne 11. januarja 1925. v Mariboru, je obravnaval med dru-gimi gospodarskimi vprašanji tudi o razvoju pógajanj za sklenitev trgovinske pogodbe z Avstrijo, ki so se pred kratkim prekinila, a osobito se je občni zbor pečal z vprašanjem uvoza avstrijskih čevljarških fabrikatov v našo državo in glede uvozne carine za te predmete.

Današnji občni zbor Vas, gospod minister, naj-vljudneje prosi, da z vsemi svojimi silami ščitite že itak propadajočo čevljarško stroko pred navalom inozemskih fabrikatov, in sicer: da izdaste, čim se ob-novijo trgovinska pogajanja s sosednjo Avstrijo svo-jim delegatom navodila o tem, da v nobenem pogledu ne popuščajo pri določitvi uvozne carine, nasprotno, da se ista v čim večji meri poviša v interesu razvoja domače čevljarške industrije in obrta.

Občni zbor je zaznal, da zahteva avstrijska dele-gacija v primeru, da ne bi naša država popustila pri znižanju carine za uvoz avstrijskih čevljarških fabri-katov, osobito v teži od 400 do 700 g, da se naša delegacija vsaj zaveže, da se za gotov rok ne bi smela zvišati uvozna carina. Zaradi tega prosi današnji občni zbor gospoda ministra, da dá svoji delegaciji navodila, da v tem vprašanju ne popušča, ampak da ohrani naši državi tudi za bodoče popolnoma svo-bodne roke.

Da se nahajajo vsi naši obrti v težki borbi za svoj obstanek, a da je v posebno težkem položaju čevljar-ski obrt, je prav gotovo znano tudi gospodu ministru. Zaradi tega prenašajo vsi obrtniki prav s težko muko plačanje naloženih državnih davščin, katere komaj prenašajo.

Bodite prepričani, gospod minister, o tem, da se ne bo nikdo branil izpolnjevati svojih državljanških dolžnosti, ako bo država tako malim kakor velikim domačim producentom zasigurala domače tržišče.

Današnji občni zbor Vam izreka, gospod minister, popolno zaupanje ter Vas prosi za Vašo cenjeno naklonjenost. V prepričanju, da boste, gospod minister, našli ugoden izhod, ki bo omogočil zaščito in obstoj domačega obrta, sprejmite izraz najgloblje naklonje-nosti vsega občnega zbora. (Sledijo podpisi odbora.)»

Resolucija je bila poslana g. ministru dr. Šurminu ter vsem našim gospodarskim korporacijam.

Vajeniška razstava.

Kakor smo že v eni izmed zadnjih številkk po-ročali, se bo otvorila dne 26. aprila t. l. v prostorih ljubljanskega velesejma vajeniška razstava. Zveza je poslala na vse obrtnonadaljevalne šole v Sloveniji prigrasnice, na podlagi katerih naj bi se vajenci pri-glasili za udeležbo na tej razstavi. Doslej je prejela Zveza že okrog 400 prijavníc, in sicer so poslale pri-javnice naslednje obrtnonadaljevalne šole: Ljubljana (splošna obrtnonadaljevalna šola na Vrtači, strokovna obrtnonadaljevalna šola za mehanskotehnične obrte na Ledini, strokovna obrtnonadaljevalna šola za stavbne obrte na Cojzovi cesti, strokovna obrtno-nadaljevalna šola za umetne in oblačilne obrte, ženski oddelek na Sv. Jakoba trgu in moški oddelek na Pru-lah), Šmartno pri Litiji, Vrhnika, Domžale, Mengeš,

Kamnik, Lesce, Trbovlje, Žiri, Dolenji Logatec, stro-kovna delavnica v salezijanskem zavodu na Rakov-niku pri Ljubljani. Poleg teh je poslala prijavnice obrtna zadruga na Bledu. — *Ker pa Zveza za nadalj-nje delo prijavnice nujno potrebuje, prosi, da naj vse obrtnonadaljevalne šole izpolniene prijavnice čimprej vrnejo.*

Do sedaj priglašeni vajenci pripadajo 26 obrtnim strokam.

Vajeniška razstava, ki bo obsegala vso Slovenijo, je prva prireditve te vrste v Jugoslaviji. Slovenski obrt, ki je v naši državi najlepše razvit, pa mora na vajeniški razstavi to javno pokazati. Kakšen vtis bi napravila na javnost razstava, ki bi bila pomanjk-ljiva, predstavnica le nekaterih strok? Lep uspeh razstave bo prinesel slovenskemu obrtu sloves in pri-znanje tudi v drugih pokrajinah naše države, zato pa je dolžnost vseh zavednih učnih mojstrov, da pošljejo svoje vajence na razstavo in s tem pripomorejo, da bo ta prireditve nudila vzorno sliko slovenskega obrta in njegovega naraščaja.

Tudi mariborska oblast je pokazala za razstavo mnogo zanimanja in smo zaradi tega prepričani, da bo tudi ta z vsemi svojimi močmi pripomogla, da bo na razstavi častno zastopana.

Po do sedaj došlih prijavníc je najboljšje za-stopana Ljubljana in kamniški okraj, kje pa je Go-renjska, kje Dolenjska? Kranj, Novo mesto, ki sta obrtni središči? Žal, se le prerado dogaja, da si po-samezniki ne morejo misliti nobene akcije brez pri-mesi kakršnekoli politike. Zato naj ponovno pouda-rimo, da ima vajeniška razstava *zgolj vzgojni, poučni namen*, saj vendar vsi čutimo, kako neobhodno po-trebno je, da se vajenec pritegne zopet na učnega mojstra, da se dobrohotno skuša iztrebiti iz njega slabe posledice, ki jih je zapustila vojna, ter mu vce-piti veselje do obrta. Koliko je pritožb zoper vajence, koliko se na zborovanjih debatira o obrtnem nara-ščaju, toda vse te pritožbe, vse te debate današnjega stanja ne bodo izpremenile, če od sklepov ne bomo prišli nikdar do dejanj. Vajeniška razstava naj bo torej prvi korak k udejstvovanju skrbstva obrtnega naraščaja.

Tesarski mojstri in pokrivanje streh.

Trgovska in obrtniška zbornica se je v zadnji seji obrtnega odseka pečala z vprašanjem, ali smejo tesar-ski mojstri, ki so dobili koncesijo pred 12. februarjem 1894., ko je stopil v veljavo novi stavbni zakon iz leta 1893., izvrševati še vedno pokrivanje streh z opeko in skriljem (obrt krovcev) na enak način, kakor so to smeli na podlagi običaja preje. Odsek je na pod-lagi referata g. dr. Pretnarja sklenil podati ministrstvu trgovine in industrije, oddelku v Ljubljani, sledečo načelno izjavo, nanašajočo se na konkreten spor med tesarskim podjetjem I. Z. in Pokrajinsko zadrugo krovcev v Ljubljani.

V času, ko je I. Z. dobil koncesijo za tesarskega mojstra (12. decembra 1892.), so tesarski mojstri tudi strehe pokrivali. To pravico so imeli na podlagi tradi-cije in starega običaja. Zakon o stavbnih obrtih z dne 25. decembra 1893., št. 193. drž. zak. je *bodočim novim* tesarskim mojstrom odvzel pravico do izvrševanja ro-kodelskih, torej tudi krovskih del na stavbah, že pri-dobljenih pravic, kakor jih je imel glede pokrivanja

streh. I. Z. pa ni ukinil, kakor to določno izhaja iz člena VI. razglasilnega patenta k obrtnemu redu in zadnjega odstavka § 15. stavbnega zakona.

Istina je sicer, da se v naši zakonodaji običaji upoštevajo le v primerih, kjer se zakon izrecno sklicuje nanje (glej § 10. obč. drž. zak.) in da velja ta princip tudi na polju obrtnega prava. To naziranje zastopa na primer odločba upravnega sodišča z dne 17. marca 1909., Budwinski A., št. 6613. Tudi je v členih III. in IV. razglasilnega patenta k obrtnemu redu izrečeno, da se razveljavljajo vse z obrtnim redom nerazdružljive starejše norme — torej tudi morebitne norme običajnega prava — in da imajo veljati samo v obrtnem redu (in stavbnem zakonu) vsebovane določbe za vsa obrtoma izvrševana podjetja. Zakon se ima ozirati na običaje le v toliko, v kolikor izrecno sam določa, V obrtnem redu v resnici najdemo tudi več vzgledov, da se zakon sklicuje na običaje n. pr. v §§ 52., 68., 92. in 129. prvotne sestave, kjer je določeno, v koliko ostanejo v veljavi obstoječi običaji.

Če bi torej prejšnji običaji nasprotovali novim določbam obrtnega reda, bi si na podlagi takih običajev ne mogel lastiti nikakih pravic. Zato je jasno, da si *tesarski mojstri, katerih koncesija bazira na določbah stavbnega zakona iz l. 1893., ne pa na prejšnjih predpisih, ne morejo lastiti preje običajne pravice do krovskih del*, ker je krovstvo rokodelski obrt, za rokodelska dela pa mora tesarski mojster po § 4. stavbnega zakona uporabljati brez izjeme izključno le upravičene obrtnike (za krovska dela z opeko in skriljem, torej krovce).

V konkretnem primeru pa ne gre za vprašanje, če danes še vedno velja pred 12. decembrom 1894. veljavno pravo običaja, da smejo tesarski mojstri izvrševati tudi vsa krovska dela, temveč za vprašanje, če *ima tesarski mojster, ki je dobil svojo koncesijo pred 12. februarjem 1894., danes vkljub določbam § 4. stavbnega zakona in gori označenih pravnih načel še vedno ono pravico do pokrivanja streh, ki jo je imel ob času, ko je dobil tesarsko koncesijo*. Ker je koncesijska listina za tesarski obrt pred uveljavljanjem stavbnega zakona iz leta 1893. dajala po takrat obstoječi obrtni praksi in običajih tudi pravico do pokrivanja in ker pridobljenih pravic zakon ne ukinja (§ 15., 6. odstavek stavbnega zakona in čl. VI. razgl. pat.), je na zadnje navedeno vprašanje odgovoriti le tako, da *imajo tesarski mojstri s koncesijo iz dobe pred 12. februarjem 1894. danes še vedno pravico, da smejo sami pokrivati strehe tudi z opeko in skriljem*.

Pravila mojstrske bolniške blagajne.

(Nadaljevanje.)

7. prispevki v zaostanku:
  - a) članarine: a) obveznih članov,
  - β) prostovoljnih članov in zavarovancev,
  - b) prispevki za osrednji podporni sklad,
  - c) prispevki za podporne sklade poslovalnic;
8. inventar (po odpisu);
9. razna aktiva (s specializacijo večjih zneskov).

II. Pasiva:

1. Neplačani računi:
  - a) zdravnikov,
  - b) za zdravila,
  - c) bolnic in zdravilišč;
2. priznane, a še neplačane podpore;
3. drugi dolgovi (s specifikacijo večjih zneskov);
4. razna pasiva (s specifikacijo večjih zneskov);
5. čista imovina koncem leta:
  - a) višina rezervnega sklada,
  - b) osrednji podporni sklad:
    - a) desetkratni znesek trajnih podpor,
    - β) presežek sklada nad desetkratnim zneskom trajnih podpor,
  - c) posebni podporni skladi poslovalnic (ločeno po posameznih poslovalnicah);
4. poleg računskega zaključka sestavi blagajna vsako leto statističen pregled stanja in kretanja članov, statistiko obolevanja in smrtnosti članov ter njih svojcev in pregled izrednih trajnih in enkratnih podpor po poslovalnicah;
5. računski zaključek mora blagajna objaviti in ga s statističnimi izkazili dostaviti vsako leto do konca meseca marca nadzorni oblasti.

§ 18. Rezervni zaklad, sprememba zavarovanih dajatev in prispevkov.

1.) Višek imovine (aktiva) nad dolgovi (pasiva) tvori čisto imovino blagajne. Čista imovina se deli na osrednji podporni sklad in posebne podporne sklade poslovalnic, ostanek tvori rezervni zaklad bolniške blagajne.

2.) Rezervni zaklad blagajne je nabirati do dvakratnega povprečnega zneska vseh izdatkov za zavarovane podpore v poslednjih petih letih. Dokler rezervni zaklad ne doseže tega zneska, je treba vanj vlagati 20 % članarin.

3.) Rezervni zaklad se sme do imenovanega zneska nalagati samo:

- a) v domačih pupilarnovarnih vrednostnih papirjih in
- b) v hranilnicah, urejenih po hranilničnem regulativu z dne 2. septembra 1844., v poštnočerkovnem zavodu in v Državni hipotekarni banki.

4.) Ostalo blagajnično premoženje in rezervni zaklad, v kolikor presega dvakratni povprečni znesek vseh izdatkov za zavarovane podpore poslednjih petih let, se sme nalagati tudi:

- c) v domačih pupilarnovarnih hipotekah in
- d) v nepremičninah, ki niso obremenjene nad eno tretjino cenilne vrednosti.

5.) Če se iz treh zaporednih zaključkov pokaže, da prejemki ne zadoščajo za pokritje izdatkov in vlaganje v rezervni zaklad, in če se ne dá primanjkljaju na drug prikladen način odpomoči, se morajo dajatve zmanjšati ali članarine povečati ali i dajatve zmanjšati i članarine povečati.

6.) Če rezervni zaklad trajno presega potrebno izmero, je treba dajatve povečati ali članarine znižati ali oboje učiniti.

7.) Vsaka sprememba zavarovanih dajatev in predpisanih pristopnin (§ 15., 1. odst.), članarin (§ 15., 3. odst.) in rednih prispevkov za podporne sklade (§ 15., 4. odst.) znači spremembo pravil in se mora kot sprememba pravil zaključiti in odobriti. Isto velja za spremembo maksimalnega zneska izrednih prispevkov (§ 15., 5. odst.).

§ 19. Uprava blagajne.

- 1.) Upravni organi bolniške blagajne so:
  - a) ožji osrednji odbor,
  - b) širši osrednji odbor,
  - c) nadzorovalni odbor,
  - č) osrednji občni zbor.
- 2.) Za izvrševanje lokalnih poslov in za neposredno občevanje s člani služijo poslovalnice, ki imajo svoje posebne upravne organe, in sicer:
  - d) poslovalnični odbor,
  - e) računska preglednika poslovalnice in
  - f) poslovalnični občni zbor.
- 3.) Za razsojo sporov med člani in upravnimi organi blagajne obstoja pri bolniški blagajni še posebno razsodišče.
- 4.) Člani upravnih organov in razsodišča vrše svojo službo brezplačno, vendar se jim morajo povrniti stvarni izdatki; za posle, zvezane z večjim trudom, se jim mora priznati primerna odškodnina. (Nadaljevanje sledi.)

Razno.

Zvezni občni zbor. «Zveza obrtnih zadrug» v Ljubljani bo imela svoj redni letni občni zbor v **nedeljo dne 15. februarja 1925.** v dvorani Gremija trgovcev v Ljubljani (Palača ljubljanske kreditne banke, I. nadstropje, vhod iz Aleksandrove ceste). **Začetek ob 9. uri dopoldne.** Vsi gospodje delegati in zadruga bodo prejele vabila.

N a č e l s t v o.

Občni zbor kolektivne zadruge v Logatecu. V nedeljo dne 11. t. m. se je vršil v Dolenjem Logatecu zadrugi občni zbor, katerega se je udeležilo okrog 60 zadruginih članov. Občnega zbora se je udeležil tudi župan občine Logatec g. Oblak, za zvezo obrtnih zadrug pa zvezni načelnik g. Eng. Franchetti in zvezni tajnik g. I. Kaiser. Zadrugi načelnik g. Igljč je ob pol 4. uri popoldne otvoril občni zbor ter podal poročilo načelstva. Zadrugi tajnik g. Korenc je v jako lepo zasnovanem govoru očrtal delovanje nekdanjih obrtniških zadrug ter podal kratko tajniško poročilo, iz katerega sledi, da šteje zadruga 89 članov. Blagajniško poročilo izkazuje 2658-55 Din dohodkov in 2610-05 Din izdatkov. Računski pregledniki so podelili odboru absolutorij. Pri razpravi o proračunu za leto 1925. se je sklenilo, da se zviša inkorporacijska pristojbina od dosedanjih 25 Din na 100 Din, taksa za pomočniško preizkušnjo se določi na 40 Din, vpisnina za vajenca pa na 20 Din. Zadrugi in zvezna doklada se je določila na 25 Din za člana letno. Proračun izkazuje 4250 Din dohodkov in 4200 Din izdatkov. Proračun je bil soglasno sprejet. Zadruga je postavila na dnevni red občnega zbora tudi «Pristop k Zvezi obrtnih zadrug». Zvezni tajnik Kaiser je očrtal najvažnejše akcije, ki jih je podvzela zveza v interesu obrtnišva, zvezni načelnik g. Eng. Franchetti pa je v lepo zasnovanem govoru poudarjal, kako potrebna je ravno danes obrtniška solidarnost in kar najtesnejša združitev. Zadruga je nato z vsemi svojimi člani soglasno pristopila kot članica k Zvezi obrtnih zadrug. Kot delegati k Zvezi sta bila nato soglasno izvoljena zadrugi načelnik g. Igljč in g. Anton Petkovšek. Jako lep vtis je napravil na zborovalce pozdrav vajencev, ki ga je v lepih besedah izročil zadrugi kovaški vajenec Jožef Rus. Že na tem se vidi, da je zadruga dobro zasnovana ter da je res prava zastopnica obrta. Pri «Raznoterostih» se je razpravljalo o bolniški blagajni in obrtnem šolstvu, nakar je zadrugi načelnik zaključil lepo uspeli občni zbor. Po občnem zboru se je vršila veselica, ki je bila jako dobro obiskana. Razvila se je družabna zabava, ki je bila gotovo po volji

vsem, ki so se veselice udeležili, zadrugi pa je prinesla nove vire, s katerimi bo v primeru potrebe podprla svoje onemogle člane. Le krepko naprej in želi boste uspehe!

Zadruga urarjev, zlatarjev, optikov, graverjev in pasarjev v Ljubljani opozarja svoje člane na okrožnico z dne 10. novembra 1924., št. 248, ki jo je poslala vsem članom glede vajeniške razstave. Udeležba sestanka, ki se je vršil v ta namen, je bila zelo pičla. Prosimo vse člane, da priglase zadrugi nemudoma one vajence, ki se bodo te razstave udeležili. Prosimo tudi člane, da podpro vajence z materijalom, ki ga rabijo za razstavni predmet. Manjkati ne sme na razstavi tudi podeželskega obrtnega naraščaja. Stroškov ne bodo imeli člani pri tem nobenih. Vajenci naj pravočasno izpolnijo prijavnice, ki so jih dobili v šoli. Izdelke, za katere so se v prijavnici odločili, pa morajo izdelati vsaj do 1. aprila 1925. Člani, pokažite, da se zavedate obrtnega naraščaja! In če se boste tega prav zavedali, tedaj bo razstava obrtov res v čast in ponos. — Pri pomagalški preizkušnji dne 4. decembra 1924. nista napravila dva urarska vajenca pomagalske preizkušnje, bodisi v praktičnem, bodisi v teoretičnem oziru. Pri tem se je ponovno opazilo, da ne uživa vajenec tiste strokovne izobrazbe, ki jo neobhodno potrebuje kot pomočnik in kot poznejši samostojen obrtnik. Gg. člani se naprosijo, da posvetijo večjo pažnjo obrtnemu naraščaju v strokovnem, kakor tudi v moralnem oziru. Malo vajencev, pa tiste dobro izobraziti, da ne bodo pozneje sami trpeli, še bolj pa prizadeti delodajalci, pri katerih bodo dotični kot pomočniki uslužbeni.

Nova zadruga. Ministrstvo trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani, je z odlokom z dne 9. januarja 1925. odobrilo pravila novoustanovljene Čevljarske zadruge za sodni okraj Žužemberk.

Načelstvo kovinske obrtne zadruge v Mariboru nazonanja vsem svojim članom in pripadnikom, da se vrše prihodnje pomočniške preizkušnje za kovinarsko stroko meseca marca 1925. — Vsi vajenci, katerim poteče učna doba do vštete 31. marca 1925., morajo najkasneje do 25. februarja 1925. predložiti načelstvu kolka proste prošnje za pripust k pomočniški preizkušnji in priložiti spričevalo obrtne nadaljevalne šole, spričevalo učnega mojstra o pravilno dovršeni učni dobi in delavsko knjižico. Na prepozno vlozene prošnje se ne bo oziralo.

Sejem kožuhovine v Ljubljani. Že skozi dolgo vrsto let se vsako leto meseca januarja zbirajo v Ljubljani lovci in drugi prodajalci kož na kožni sejmu težko obloženi z razno kožuhovino. Ti sejmi so se doslej prirejali v prostorih ljubljanskega «Balkana». Bili pa niso organizirani in zato tudi uspehi niso bili na zaželjeni višini. Letos je ta sejem začela organizirati Lovska zadruga vzajemno z upravo ljubljanskega velesejma, ki je v svrhu prireditve tega sejma dala brezplačno na razpolago svoje prostore. Posrečilo se je zainteresirati inozemske kupce in tako bo letos mogoče, da se bodo za blago mogle doseči cene, ki odgovarjajo svetovnemu tržišču. Vsi lovci in prodajalci kož naj s svojim blagom pridejo na ta sejem, ki se bo dne 21. t. m. ves dan vršil v prostorih ljubljanskega velesejma. Naj nihče ne zamudi te ugodne prilike, ki se mu nudi.

Lokalna obrtna razstava v Ljutomeru. V našem trgu, ki je po novi železnici dobil zvezo z gospodarskimi središči naše oblasti, se pričakuje vsled tega gospodarskega napredka in razmaha. Sestavil se je odbor, ki si je nadel nalogo, da priredi koncem junija 1925. v Ljutomeru lokalno obrtno razstavo za srez Ljutomer. V kratkem bo razposlal obrtnikom sreza Ljutomer vabila in prijavnice. Stvar zavednih obrtnikov je sedaj, da se takoj prijavijo. kajti obrtna razstava naj pokaže zmožnosti obrtnišva

našega sreza. Dopise je pošiljati na odbor lokalne obrtne razstave v Ljutomeru.

Prodaja mesa v popoldanskem času v Trbovljah. Sreško poglavarstvo v Laškem je svoječasno iz higijenskih ozirnov prepovedalo trboveljskim mesarjem prodajo mesa v popoldanskem času. To je seveda vzbudilo hudo kri, ker mesarji niso mogli ustreči strankam, ki bi hotele dobiti meso tudi v popoldanskih urah. Na prošnjo Zadruga mesarjev v Celju je Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani intervenirala pri srezkem poglavarstvu ter opozarjala na nepravilnost takega ukrepa, ki mesarjem nedopustno omejuje svobodo izvrševanja njihovega obrta. Zbornica je dobila pravkar odgovor, da je prepoved prodaje mesa v popoldanskem času v Trbovljah zopet ukinjena, s čimer je ustrezno zahtevi tamošnjih mesarjev.

Priprave za udeležbo na svetovni razstavi dekorativne umetnosti v Parizu. V svrhu organiziranja udeležbe naše države se je na inicijativo ministra trgovine in industrije sestavil v Beogradu glavni odbor, kateremu načeljuje minister Šurmin. Nadalje se je sklenilo, da se sestavijo pokrajinski odbori, in sicer v Zagrebu, Sarajevu in v Ljubljani za Slovenijo. V to svrhu je prispel dne 9. t. m. v Ljubljano član glavnega odbora, načelnik umetniškega oddelka ministrstva prosvete dr. B. Šenoa. Bil je takoj sklican sestanek poedinih članov iz strokovnih krogov ter odposlancev strokovnih korporacij, ki se je vršil v oddelku za trgovino in industrijo v vladnih prostorih. Načelnik dr. Šenoa je poročal ter obširno in razločno pojasnil nujnost, da se Jugoslavija razstave vendarle udeleži. Seveda je za priprave na razpolago skrajno kratka doba, ker se razstava otvori že 1. aprila. Na nujni predlog načelnika Šenoa se je takoj konstituiral tukajšnji odbor, in sicer iz petih članov, kot je bilo v Beogradu določeno. V odbor so bili določeni sledeči gospodje: prof. univ. arhitekt Josip Plečnik, akad. slikar in umet. konzulent Fr. Tratnik, prof. Tehnične srednje šole in predsednik društva Oton Grebenc, tajnik Trgovske in obrtniške zbornice dr. Ivan Pless, ravnatelj Osrednjega zavoda za ženske domače obrti Božo Račić. Načelnik prosvetnega oddelka dr. Pestotnik je predlagal, naj bi odbor v svrhu olajšanja svojega dela pozval k svojim sejam v posvetovanje še nadaljnje faktorje, da se v tem kratkem času, ki je še na razpolago, tem intenzivneje zbere gradivo. Načelnik dr. Marn bo omogočil, da se bo vršilo uradovanje odbora v prostorih oddelka za trgovino in industrijo v vladni palači. Program in statut razstave se objavi v prav kratkem času.

O d b o r.

Tristoletnica Georga Foxa. Septembra meseca je minulo 300 let, odkar se je rodil v nekem malem angleškem mestecu Georg Fox, ustanovitelj «Društva prijateljev», bolje znanega pod imenom kvekerjev, najzanimivejše religiozne sekte in socialnopolitičnega pokreta, ki se je kdaj pojavil v zgodovini krščanstva.

Radio-telefonija na češkoslovaških železnicah. Češkoslovaško prometno ministrstvo zasleduje z velikim interesom poizkuse za uvedbo radio-telefonije in radio-brzjava pri železniških brzovlakih v inozemstvu, osobito pri važnih mednarodnih brzovlakih, in se, kakor poroča «Lid. Noviny», že pripravlja, da se podvzamejo slični poizkusi na nekaterih brzovlakih praške železniške direkcije. Prvi poizkusi se imajo vršiti že prihodnje dni na progi Plzno—Praga in Praga—Budjevice.

Francoski kapital v Avstriji. Na Dunaju se nahaja zastopnik ugledne francoske finančne skupine v svrhu zainteresiranja avstrijske industrije na participaciji francoskega kapitala. Francoze posebno zanima sodelovanje v papirni industriji Avstrije. V svrhu osnovanja finančnega središča na Dunaju namerava francoski sindikat

pristopiti k takemu dunajskemu zavodu. Obenem se govori, da se je zastopnik francoske skupine tudi informiral o stanju dunajske depozitne banke, katero bi francoska bančna skupina hotela rešiti pred popolnim polomom.

Najsigurnejše mleko. Materam se običajno priporoča, da uporabljajo za svoje otroke samo pasteurizirano mleko, odnosno, kjer ga ni dobiti, da ga same pasteurizirajo. Kaj pa se pravi «pasteurizirati»? Beseda je sicer bolj čudna, stvar pa je popolnoma enostavna. Beseda je bila skovana v čast očeta moderne bakteriologije, Luiza Pasteura. Pasteurizacija, ako je pri roki potrebna priprava, ni nič bolj komplicirana, kot pa druga kuhinjska opravila, ki jih vrši vsaka gospodinja. Svrha pasteurizacije je ta, da se uničijo neštevilni bacili, ki se nahajajo v mleku. Doznalo se je, da poginejo vsi bacili, ki povzročajo razne bolezni, ako se mleko segreje do temperature 145 stopinj Fahrenheita (63 stopinj Celzija) in ako se mleko obdrži pri tej gorkoti kakih 30 minut. Ako se mleko za tem takoj ohladi in očuva od drugih nečistosti, ne vsebuje nikakih za zdravje škodljivih snovi.

Amerika — upnik vsega sveta. Po sestavkih francoskih listov so Združene države ameriške krile v povojni dobi 34 posojil inozemskih držav in večjih mest v skupnem iznosu 1063 milijonov dolarjev. Dobile so v milijonih: Avstrija 25 (obrestna mera 7%), Belgija 18.6 (6%), 50 (7½%), 30 (8%), Češkoslovaška 14 (8%), Praga 7.5 (7½%), Danska 25 (8%), 30 (6%), dansko občinsko posojilo 15 (8%), Kopenhagen 15 (5½%), Finska 10 (6%), Francija 100 (8%), 100 (7½%), Seine-departement 22 (7%), Bordeaux 15 (6%), Lyon 15 (6%), Marseille 15 (6%), Soissons 6 (8%), Italija 25 (8%), Holandska 30 (6%), Norveška 20 (8%), 18 (6%), 20 (6%), mesto Bergen 4 (8%), Christiania 5 (8%), naša kraljevina 15¼ (8%), Švedska 25 (6%), Švica 25 (8%), 30 (5½%), 20 (5%), Bern 6 (8%), Angleška 148.38 (5½%), Japonska 150 (6½%). Povprečno je Amerika v vsakem povojnem letu investirala v inozemska posojila po 200 milijonov dolarjev.

Egipt zahteva popolno neodvisnost. V razgovoru s člani «Association Egiptienne» je izjavil Za-glul paša, da je zahteval v Londonu popolno neodvisnost Egipta ter odklonil željo Anglije, da ostanejo v Egiptu angleške čete za zaščito Sueškega kanala, kajti mednarodna pogodba iz leta 1888. garantira nevtralnost kanala. Predlagal je, da v primeru nezadostne zaščite s strani Egipta odpošlje Društvo narodov potrebno zaščito. Seveda je Anglija odbila ta predlog, ker je mnenja, da je prisotnost angleških čet v Egiptu neobhodno potrebna. Za-glul paša je opozoril angleško vlado, da je misel predlagane zveze s prisotnostjo čet nezdržljiva. Za-glul paša meni, da je nadaljevanje posvetovanj z ozirom na dosedanji politični položaj v Angliji popolnoma brezuspešen.

Ameriški kapital v sovjetski Rusiji. Listi objavljajo: Pogajanja, ki so se pričela v Moskvi z ameriško skupino Harriman, katera se poteguje za koncesijo rudnikov mangana v Tkitaori v Georgiji, so vzbudila v širši ruski javnosti veliko pozornost. Te rudnike so izrabljali že Nemci leta 1918., a so se morali polagoma sporazumeti s Francozi v svrhu skupnega izkoriščanja. Sedaj pa hoče ameriška skupina Harriman dobiti izključno pravico do navedenih rudnikov. V to svrhu se je dvignila do sovjetske vlade v Moskvi. Nemčija in Anglija protestirata proti sovjetski Rusiji, ki hoče oddati Amerikancem rudnike v zakup, ne meneč se za potrebno privoljenje prejšnjih delničarjev. Ta poteza sovjetske Rusije krši brezdvomno rapalsko pogodbo. Rusi pa menijo, da bo eksploatacija rudnikov po ameriškem kapitalu olajšala priznanje Rusije de jure s strani Zedinjenih držav.

Jubilej saharina. Nemško saharinsko društvo opozarja te dni na štiridesetletnico obstoja saharina. Nemški kemik dr. Fablberg je bil oni, ki je leta 1884. v Ameriki iz katrana kamenitega premoga odkril stvar izredne sladkobe (450krat močnejše od sladkobe sladkorja). Ko je bila ona stvar predelana in pripravljena za uživanje, se je združilo šest znamenitih nemških tvornic v svrhu proizvodnje saharina. Nemška sladkorna industrija je bila vsled tega ogrožena ter je bilo treba izdati poseben zakon o zaščiti te industrije. Ta zakon je stopil v veljavo leta 1902. in je dovoljeval proizvodnjo saharina samo eni tvornici (Sacharin Fabrik, Akt.-Ges., preje List & Co., Magdeburg-Südost), in sicer za bolnike in za posebne slučaje. Ostalih pet tovarn pa se je moralo ustaviti ter jih zadovoljiti z velikimi odpravninami. Zakon o saharinu je ostal v veljavi do vojne in med vojno. Leta 1916., ko je jelo primanjkovati sladkorja, je bil ta zakon ukinjen ter se je pritegnila še ena tovarna (Heyden, d. d., Radebeul, Dresden) za proizvodnjo saharina. Kljub temu pa ni bilo zadosti saharina v prometu, ker je bila uporaba zelo velika ter se je saharin stavil pod zaporo, kar je trajalo do leta 1920. Nadalje pa zakon o saharinu ni prihajal več v poštev, ker se je isti jel uporabljati v velikih množinah v industrijske in druge svrhe. Nove odredbe iz leta 1922., ki sedaj veljajo, omogočajo uporabo saharina v najrazličnejše svrhe. Tako n. pr. za napravljanje limonade, pijačo iz sadnega soka, peneča vina, vina iz sadja ali jagod itd. Skupno s sladkorjem je bil saharin mnogo tečnejše uporabljen kot pa sam. Sam saharin se uporablja pri fabrikaciji mustarde, pri kozmetičnih in dijetetičnih sredstvih. V interesu države je, da se konzum sladkorja omeji z uporabo saharina, da se more več sladkorja izvoziti.

New York. Neki newyorški časopis je pred kratkim poročal o New Yorku sledeče: «Ali poznate to mesto? Ono šteje 7,910.000 prebivalcev, od katerih je 2,000.000 rojenih v inozemstvu. Ono šteje več Italijanov, kakor jih ima Rim, več Islandov nego jih ima Dublin, več Nemcev kakor jih ima Bremen in eno desetinko vseh Židov na svetu. Ravno to je velikega pomena, kajti kjer se nahaja Žid, tam je trgovina, tam je promet. New York poseduje več telefonskih zvez kot London, Pariz, Berlin, Petrograd in Rim skupaj. Ono poseduje tudi pet največjih mostov na svetu, od katerih je vsak najmanj eno miljo dolg. Vsak dan je 2000 gledališč in enakih institucij odprtih. Mesto ima 1500 cerkev od vseh ver, ki si jih človek more misliti. Davčna vrednost znaša 8500 milijonov dolarjev (t. j. približno 600.000 milijonov dinarjev). V to mesto prihaja dnevno več kot 300.000 ljudi. Vsakih 52 sekund prihaja kak osebni vlak, vsakih 13 minut pa tramvaj in vsakih 6 minut se rodi kako dete. Vsakih 10 minut se odpre ali ustanovi kaka no-

va trgovina. Vsakih 51 minut je kako novo poslopje sezidano — in to je New York. New York je ono mesto na svetu, ki se nahaja glede napredka v vsakem oziru na prvem mestu. Vsa druga velika mesta z Londonom vred zaostajajo v velikanskih dimenzijah za tem gigantskim mestom. — Najbolj živahen promet na svetu je na Columbus-Cirkle v New Yorku. V vrtočlavem gibanju drdra tukaj vsak dan 50.000 vozov vsake vrste sem in tja, medtem ko jih je v Londonu dnevno le 30.000. Kar se tiče pešcev, je križpotje med Broadway in Fulltonom najživahnejše. Ob delavnikih se vidi tu 113.000 oseb, ki hodijo po svojih poslih. — V New Yorku se dviga kvišku sedem največjih poslopij na svetu; eno teh poslopij, Wolworth Building poseduje 59 nadstropij nad zemljo in sedem podzemeljskih stopnic. Seveda se nahajata pod to podzemeljsko palačo tudi dve železniški postaji. New York se razširja z ogromno hitrostjo. Zida in gradi se na vogalih in koncih tega velikanskega mesta. Nad palačami se zidajo nova nadstropja, v predmestjih nastajajo pa skoro vsako uro nove velikanske najemniške hiše ali palače. Človeku se dozdeva neverjetno, toda istina je, da se v New Yorku vsakih 51 minut zgradi kako novo poslopje. Stroški za nove zgradbe znašajo mesečno okoli 60 milijonov dolarjev. Ameriško gigantsko mesto je denarna borza sveta. Promet velikih denarnih institucij znaša 215 bilijonov dolarjev na leto, to je okoli trikrat toliko kakor v Londonu. V New Yorku se nahaja tudi največja hranilnica na svetu, v kateri se hranijo vloge ameriških državljanov v znesku 250 milijonov dolarjev. Mesto v pristanišču v New Yorku je mnogo večje nego v Londonu. Od tu se razpošiljajo mnoge stvari v znesku od približno treh bilijonov dolarjev na vse strani sveta. Po carinski statistiki naj bi dnevni promet znašal 17 milijonov dolarjev. Vsakih 20 minut zapušča kaka ladja pristanišče, da odplove ali pa da priplove v pristanišče. V velikanskih tovarnah, delavnicah in obratih dela 825.000 oseb. Ena dvanajstina cele svetovne industrijske produkcije se izgotovi v gigantski delavnici tega začudenja vrednega mesta. New York poseduje pa tudi zelo mnogo veselinih lokalov, tako poseduje 184 gledališč in 577 kino lokalov. Nekatero od teh poseča vsak večer približno en milijon ljudi. Zelo zanimivo bi bilo, ako bi se moglo po statistiki ugotoviti, koliko da se v New Yorku letno zavžije piva, vina in likerja. Odkar obstoja prepoved za točenje alkohola, pa te uradne statistike ni; ve se pa, da se v tem največjem mestu sveta popije dnevno 3 milijarde 200 milijonov litrov vode.

Izdajatelj konzorcij «Obrtnega Vestnika».
Odgovorni urednik Engelbert Franchetti.
Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.

Ljubljanska kreditna banka

Delniška glavnica:

Din 50,000.000—

Skupne rezerve: okrog

Din 10,000.000—

Centrala: Ljubljana, Dunajska cesta

Podružnice:

Brežice	Logatec	Ptuj
Celje	Maribor	Sarajevo
Crnomelj	Metković	Split
Kranj	Novi Sad	Gorica
	Trst	

Brzovjavni naslov:

BANKA LJUBLJANA

Telefon št.: 261, 413, 502, 503
in 504

**Priporoča se za vse
bančne posle**

L. MIKUŠ

tvornica dežnikov
LJUBLJANA

Mestni trg št. 25.

Skrbno izdelovanje -- Največji izbor
Preobleke -- Popravila
Najnižje cene!

Uvoz in prodaja
raznovrstnega inozemskega
manufakturnega blaga

A. & E. SKABERNÉ

LJUBLJANA

Obrtna banka v Ljubljani

Centrala:

Kongresni trg št. 4

Podružnica: Ljutomer

Telefon št. 508

Telefon št. 508

Račun pri poštno-ček. zavodu v Ljubljani
št. 12.051

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodneje, vezane vloge po dogovoru primerno višje.

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

r. z. z o. z. v Ljubljani

Mestni trg šte. 6.

ker ima že nad

10,000.0.0 Din jamstvene glavnice.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestujejo najugodneje.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50

(v lastnem posloju).

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana.

Telefon št. 40, 457, 805 in 806.

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic in kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

Kreditno društvo Mestne hranilnice ljubljanske

dovoljuje posojila

na menice in kredite

v tekočem računu

vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam